

Styrets ansvar for bærekraft

I artikkelen foretas en overordnet gjennomgang av relevant rettspraksis om styrets erstatningsansvar. Gjennomgangen gir en pekepinn på hva som *kan* være relevant for styret å ta hensyn til når det gjelder virksomhetens arbeid med bærekraft og ESG. Når det er sagt, har det vært krevende å gi presise beskrivelser av styrets rettslige ansvar for bærekraft og ESG, slik at gjennomgangen av rettskilder i artikkelen er indikasjoner og ikke sikre beskrivelser.

Advokat
**Hilde Annette Skougstad
Gamkinn**
Manager i KPMG Law

Advokat
André Standberg
Partner i Mazars Legal Advokater

Struktur og avgrensning

Artikkelen er bygget opp på følgende måte: først gjennomgås det rettslige utgangspunktet for styrets rolle og ansvar for virksomheten. Etter det gjennomgås hva styrets ansvar er for virksomhetens bærekraft. Bærekraft og ESG er et omfattende område, og rettskildene gjennomgås på et overordnet nivå.

Artikkelen tar for seg styrets ansvar i aksjeselskap siden det er den mest vanlige organisasjonsformen for norske virksomheter. Artikkelen dekker styrets plikter og ansvar i aksje- og allmennaksjeselskap, herunder også noterte selskap. Artikkelen tar ikke for seg finansforetak, banker, forsikringsvirksomhet mv. Når det gjelder ansvar, skiller ikke artikkelen mellom ansvar og erstatning i og utenfor kontrakt, slik erstatningsansvaret gjerne deles inn i. Videre dekker ikke artikkelen ansattrepresentanter, revisjons-, kompensasjons- og/eller risikoutvalg mv. Til slutt er fremstillingen begrenset til det som følger av lovpålagte plikter ettersom plikter fastsatt i vedtekter og instruksjoner gjelder for det enkelte selskap, og dermed følger av disse.

Tema og problemstillinger

Kutte 55 prosent innen 2030

FNs klimapanel hevder at [tydelige politiske signaler](#) avgjør om klimamålene

Begrepene bærekraft og Environmental, Social, Governance (ESG)

Bærekraft

Begrepene bærekraft og ESG brukes gjerne vilkårlig i dagligtalen. Bærekraft er et videre og mer overordnet begrep enn ESG, med mer langsiktige perspektiver. Bærekraft tar hensyn til økonomisk utvikling, sosial rettferdighet og miljøvern i beslutningsprosesser og virksomhetens drift for å møte dagens behov uten å ødelegge mulighetene for at kommende generasjoner skal få dekket sine behov.¹ Bærekraftige tiltak kan være å redusere klimagassutslipp, fremme sosial rettferdighet, beskytte naturressurser og fremme etisk forretningspraksis.

Environmental, Social, Governance (ESG)

ESG refererer til særskilte vilkår ved en virksomhets helhetlige tilnærming til bærekraftig ytelse. De tre hovedområdene er:

- **Environmental** (miljø): hvordan virksomheten påvirker miljøet, for eksempel klimagassutslipp, energiforbruk og avfallshåndtering.
- **Social** (sosial): hvordan virksomheten påvirker samfunnet, inkludert arbeidsforhold, menneskerettigheter og samfunnsengasjement.
- **Governance** (forretningsetisk): virksomhetens styresett og ledelsespraksis, inkludert transparens, etisk atferd og aksjonærrettigheter.

ESG-kriterier

Investorer og finansinstitusjoner benytter ofte ESG-kriterier for å vurdere hvordan en virksomhet håndterer risiko og muligheter knyttet til miljø, sosiale forhold og selskapsstyring. ESG blir ofte brukt som et verktøy for å operasjonalisere bærekraftige prinsipper i næringslivet og investeringer.

nås. Norge er ett av landene som [henger etter](#) med sine klimamål. Norge skal kutte utslipp med 55 prosent innen 2030 ifølge [regjeringens Klimastatus fra 2022](#). [Norge ligger an til å kutte](#)

[utslippene med 25 prosent innen 2030](#), og er dermed langt under målet på 55 prosent.

¹ www.fn.no/tema/fattigdom/baerekraftig-utvikling

Virksomhetenes rolle

Norske selskaper har en viktig rolle når det gjelder å gjennomføre nødvendige klimatiltak og selskapene står overfor en rekke nye rettsregler fra EU og Norge. Noen regler har allerede trådt i kraft og flere regler trer i kraft de neste årene. EUs regler er blant annet taksonomien og grønne aksjonsplaner som bestemmer at det som ikke er bærekraftig, skal bort innen 2050.

Nye krav og rapporteringer

Nye «grønne» regler gir selskapene en rekke nye krav og rapporteringer å gjennomføre, samt noen «mykere» plikter. Ettersom styret har et overordnet ansvar for selskapets forvaltning, er det også styrets ansvar at virksomheten etterlever disse reglene. Men hva innebærer styrets ansvar for bærekraft konkret, og hvilke forventninger gjelder for styrets involvering i virksomhetens ESG-arbeid?

Rettslig utgangspunkt for styrets rolle og ansvar for virksomheten

Styrets plikter

Styret har en rekke plikter som følger av aksjelovene, vedtekter og instruksjer.² Styret har ansvar for å lede og forvalte selskapet på en forsvarlig måte. Videre skal styret opptre i selskapets interesse og ta hensyn til aksjeeiernes interesser. Styret plikter å sørge for at selskapet har forsvarlige systemer for internkontroll og risikostyring. I tillegg har styret ansvar for å føre tilsyn med daglig leder og selskapets virksomhet, sørge for at selskapet har tilstrekkelig kapital og likviditet, og følge opp selskapets økonomi og regnskapsførsel.

Styrets ansvar for et aksjeselskap kan deles inn i et forvaltnings- og tilsynsansvar, som igjen kan deles inn i kategoriene (i) strategi, (ii) organisering, (iii) kontroll og (iv) rapportering.

Det er også styrets ansvar at virksomheten etterlever nye «grønne» regler.

Styrets erstatningsansvar

Den generelle ansvarsbestemmelsen

Aksjelovene § 17-1 er aksjelovens generelle ansvarsbestemmelse. Av bestemmelsen fremgår ansvarssubjektene, der blant annet styremedlemmer kan bli holdt erstatningsansvarlige overfor aksjonærer, kreditorer, kontraktspartnere og offentlige myndigheter om de har handlet uaktsomt eller i strid med loven. Ved brudd på en av ansvarssubjektets plikter er det presumsjon for culpa (skyld).³

Objektiv og subjektiv skyldvurdering

Culpavurderingen har en objektiv og en subjektiv side: Det må foreligge brudd på en plikt og i den forbindelse må det ha vært utvist uaktsomhet.⁴ Culpavurderingens objektive side tar utgangspunkt i ansvarssubjektets plikter, som overordnet plikter å bidra til at aksjelovene med tilhørende prinsipper, selskapets vedtekter og annen lovgivning overholdes.⁵

Det er noen plikter som er skjønnsmessige, som for eksempel plikten etter aksjelovene § 3-5 (handleplikt ved tap av egenkapital).⁶ Selv om styret har det

overordnede forvalteransvaret etter aksjelovene § 6-12, er likevel ikke enhver uheldig disposisjon et pliktbrudd.^{7,8} Unnskyldningsgrunner kan fritta for ansvar til tross for presumsjon om uaktsomhet: Ansvarssubjektene vurderes ut fra sin faktiske kunnskap og kunnskap de burde ha hatt.⁹ Det er ikke ansvarsbefriende om styremedlemmet mangler kompetanse til å skjønne styrevervet.^{10,11}

Tapet er normalt et formuestap der selskapets økonomiske stilling er svekket. Alminnelige regler gjelder ved krav til erstatningsrettslig vernet interesse, adekvat årsakssammenheng og økonomisk tap.¹² Siden ansvarssubjektene har påtatt seg særlige plikter overfor selskapet, vil selskapets interesse normalt være erstatningsrettslig vernet. Det kan stille seg annerledes for mer avledede interesser som kreditorer og aksjeeiere.¹³

2 Plikter som følger av vedtekter (asl. § 2-2 om minstekrav) og instruksjer (asl. § 6-25) fastsettes for det enkelte selskap, og følger av disse. Artikkel 10 dekker derfor ikke plikter som følger av selskapets vedtekter og instruksjer ettersom disse varierer for det enkelte selskap.

3 HR-2016-1440-A avsnitt 41, se også HR-2020-1947-A avsnitt 74.

4 Normann, Styremedlemmers erstatningsansvar i aksjeselskaper (1994), s. 187.

5 Ot.prp. nr. 55 (2005–2006), s. 167.

6 Høyesterett påpeker i HR-2016-1440-A at det skal spesielle omstendigheter til for at styrets vurdering skal overprøves.

7 Se bl.a. Andenæs, Aksjeselskaper og allmennaksjeselskaper (2016), s. 648: «enhver feilvurdering eller kritikkverdig opptreden er erstatningsrettslig uforvarsiktig».

8 Margrethe Buskerud Christophersen. «Karnov Lovkommentar til aksjeloven» § 17-1, note 2. Lovdata Pro (2022) hentet 21.8.2023.

9 Andenæs, Aksjeselskaper og allmennaksjeselskaper (2016), s. 649.

10 Andenæs, Aksjeselskaper og allmennaksjeselskaper (2016), s. 650.

11 Margrethe Buskerud Christophersen. «Karnov Lovkommentar til aksjeloven» § 17-1, note 2. Lovdata Pro (2022) hentet 21.8.2023.

12 Ot.prp. nr. 55 (2005–2006) s. 114 og Aarbakke mfl. note 1.10 med henvisning til Rt 2011 s. 562

13 Margrethe Buskerud Christophersen. «Karnov Lovkommentar til aksjeloven» § 17-1, note 2. Lovdata Pro (2022) hentet 21.8.2023.

Erstatningsansvaret for styrets medlemmer er personlig, og det må som et utgangspunkt vurderes særskilt om det enkelte styremedlem har utvist uaktsomhet. Uaktsomhetskravets objektive element innebærer at det må vurderes om styremedlemmet har brutt en plikt. Aksjeloven inneholder ingen bestemmelser som pålegger styremedlemmet plikter direkte; bestemmelsene retter seg mot styret som organ.¹⁴ Likevel retter pliktene seg indirekte mot styrets medlemmer; når de påtar seg styrevervet oppstår en ulovfestet lojalitetsplikt om å ivareta selskapets interesser, som for eksempel å sørge for at styret oppfyller sine plikter etter lov og vedtekter¹⁵ (taushetsplikten er et utslag av lojalitetsplikten.)¹⁶ Brudd på lojalitetsplikten kan medføre erstatningsansvar.¹⁷

Generelle lovfestede plikter

Styrets forvaltningsansvar gir styret en kontinuerlig plikt til å sørge for at selskapets egenkapital og likviditet «til enhver tid» er «forsvarlig ut fra risikoen ved og omfanget av virksomheten i selskapet».¹⁸ Reglene om forsvarlig egenkapital kommer i tillegg til styrets plikt om å holde seg orientert om selskapets økonomi.¹⁹²⁰ Forsvarlighetsprinsippet etter aksjelovene § 3-4 er en skjønnspreget, rettslig standard, jf. forarbeidene. Det betyr i praksis en konkret vurdering i det enkelte selskap,²¹ og om virksomheten går dårlig, kan det tilsi at styret bør holde seg ekstra godt orientert om drift og følge daglig leder tett opp.²²

14 Se for eksempel aksjelovene §§ 6-12 og 6-13 om styrets overordnede forvalter- og tilsynsansvar, aksjelovene § 3-5 om styrets handleplikt og plikt til å håndtere omsetningsbegrensninger i kapittel 4.

15 Andenæs, Aksjeselskap og allmennaksjeselskap (2016) s. 648.

16 Se analyse hos Gudmund Knudsen, «[Styremedlemmers taushetsplikt](#)», Lov og Rett, 2015, s. 363–380.

17 Se Normann Aarum, Kristin, Styremedlemmers erstatningsansvar i aksjeselskaper, Oslo: Gyldendal, 1994 s. 350 og Jessica Östberg, Styrelseledamöters lojalitetsplikt, Jure, s. 446–447.

18 Jf. aksjelovene § 3-4, se også asl. § 3-5 om handleplikt ved tap av forsvarlig egenkapital.

19 Jf. aksjelovene § 6-12 tredje ledd og styrets opplysningsplikt i årsberetningen, jf. rskl. § 3-5.

20 Perland, Styreansvar etter de nye aksjelovene – har ansvaret blitt skjerpet? Tidsskrift for forretningsjuss, vol. 5 utg. 2 1999, s. 137.

21 Ot.prp. nr. 23 (1996-97) s. 51 og Perland, Styreansvar etter de nye aksjelovene – har ansvaret blitt skjerpet? Tidsskrift for forretningsjuss, vol. 5 utg. 2 1999, s. 137.

22 Rt. 2003 s. 696 avsnitt 60.

Styret skal også føre tilsyn med daglig leder og virksomheten for øvrig,^{23, 24} hvilket betyr at styret fungerer som et kontrollorgan og at selskapets totale kontrollfunksjon fungerer tilfredsstillende.²⁵ Styret overholder plikten med gode kontrollrutiner i selskapet for å beskytte det mot blant annet misligheter.

Styrets tilsynsplikt er også å holde seg orientert om selskapets økonomiske stilling.²⁶ Styret har en selvstendig aktivitetsplikt i slike tilfeller, og det er ikke tilstrekkelig å avvente informasjon fra administrasjonen.²⁷ Virksomhetens størrelse og selskapets økonomiske situasjon sier noe om omfanget av styrets plikt.²⁸

Styret plikter også å fremskaffe og fremsette informasjon.^{29,30} Plikten til å innhente informasjon følger av styrets alminnelige forvaltningsansvar og tilsynsplikt, der styret blant annet må innhente informasjon fra daglig leder og administrasjonen. Informasjonsplikten pålegger styret å sende ut årsregnskap mv. og svare på spørsmål fra aksjonærene, samt fremlegge informasjon av betydning for generalforsamlingens beslutninger på forespørsel fra aksjonærene.³¹

Individuelle plikter

Det enkelte styremedlem har en alminnelig lojalitetsplikt overfor selskapet,³² som er en generell plikt til å fremme selskapets interesse. Aksjelovene regulerer ulike typer interessekonflikter, og kan dermed bidra til å redusere muligheten for myndighetsmisbruk og styre-

ansvar.³³ Styremedlemmer må la forretningsmuligheter gå til selskapet og avstå fra å utnytte slike til personlig vinning (taushetsplikt og forbud mot illojal konkurranse), samt forbudet mot myndighetsmisbruk.³⁴ Styreleder har også egne plikter og skal «sørge for behandling av aktuelle saker som hører inn under styret».³⁵

Styret kan likevel ikke holdes erstatningsansvarlig for alle handlinger og unnlater som er forvaltning av selskapet, selv om styret er virksomhetens øverste forvaltningsorgan. Spesielt i selskaper av en viss størrelse, overlater styret driften av selskapet til ansatte. Dersom styret sørger for god organisering av virksomheten, forsvarlige ansettelser og tilstrekkelige rapporteringsrutiner, vil ikke styrets medlemmer nødvendigvis kunne holdes erstatningsansvarlig fordi ansatte gjør feil. Likevel er all virksomhet forbundet med en viss risiko, og enhver feilvurdering fra ledelsen er ikke ansvarsbetingende. Ledelsen ivaretar dessuten ulike interesser og må derfor ha et visst strategisk handlingsrom, se punktet om Rapportering nedenfor.³⁶

Det er verdt å merke seg at i publikasjonen *Styreansvar i praksis*, fant forfatter Dahlum at ved siden av aksjeloven § 17-1, er det forvaltnings- og tilsynsplikten i aksjeloven §§ 6-12 og 6-13, som diskuteres i flest domsavgjørelser om styreansvar.³⁷

Hva er styrets ansvar for virksomhetens bærekraft?

Styrets oppgaver

Styrets oppgaver kan deles i fire; (i) strategi, (ii) organisering, (iii) kontroll og (iv) rapportering. Ansvar for selskapets bærekraft avhenger av lovreguleringen og forventningene i det spesifikke landet eller bransjen.

33 Se blant annet bestemmelsene om inhabilitet, godtgjørelse fra andre enn selskapet, gaver og kreditt og sikkerhetsstillelse, jf. henholdsvis asl. §§ 6-27, 6-17, 8-6 og 8-9.

34 Jf. aksjelovene § 6-28.

35 Jf. aksjelovene § 6-20 første ledd.

36 Margrethe Buskerud Christophersen. «Karnov Lovkommentar til aksjeloven» § 17-1, note 2. Lovdata Pro (2022) hentet 21.8.2023.

37 Dahlum, Styreansvar i praksis (2021), s. 36.

Strategi

Selskapets styre leder virksomhetens strategiarbeid, og alle bærekrafttema bør innlemmes i selskapets strategi. Virksomheten bør ha tydelige mål for bærekraftsparametere, og rapportere på selskapets måloppnåelse av disse.³⁸ Både forbrukere og ansatte forventer mer av produkter (sirkulære) de kjøper og selskapene de arbeider for. Styret har derfor ansvar for å sikre korrekt rapportering av bærekraft som for eksempel påvirkning på samfunnet og interessenter. For å kunne sammenligne selskapene bedre finnes det standarder og rammeverk for rapportering, som for eksempel Global Reporting Initiative (GRI).³⁹ Også EUs nye lovkrav vil i årene frem til 2025 ytterligere formalisere styrets ansvar for bærekraft, og styrings- og kontrollprinsippene må publiseres i eksterne rapporter. De nye lovkravene vil omfatte flere norske selskap. Blant de nye lovkravene som vil gjelde er blant annet Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD)⁴⁰, European Sustainability

Selskapets styre leder virksomhetens strategiarbeid, og alle bærekrafttema bør innlemmes i selskapets strategi.

38 PWC, Styreboken (2023) (utgave 15), s. 66. Utgiver: www.pwc.no/no/publikasjoner/styreportalen/styreboken/styreboken-2023-oppdatert-04-juli.pdf

39 GRI er en internasjonal, uavhengig og ideell organisasjon som hjelper bedrifter, regjeringer og andre organisasjoner med å forstå og kommunisere deres innvirkning på saker som klimaendringer, menneskerettigheter og korrupsjon. GRI tilbyr verdens mest brukte standarder for bærekraftsrapportering, kjent som GRI-standard. Formålet med GRI-standard er å skape et felles språk for bedrifter og deres interessenter, der de økonomiske, miljømessige og sosiale konsekvensene av virksomheten kan rapporteres på en standardisert måte.

40 EU-direktivet endrer og strammer inn selskapenes krav til bærekraftsrapportering. CSRD innfører mer detaljerte rapporteringskrav om selskapers påvirkning på miljøet, menneskerettigheter og sosiale standarder, basert på internasjonalt anerkjente standarder som Global Reporting Initiative (GRI) og Task Force on Climate-related Financial Disclosures (TCFD). Direktivet krever at flere selskaper rapporterer om sin bærekraftsprestasjon, og vil gjelde for alle store og børsnoterte selskaper i EU, samt noen mindre selskaper.

Reporting Standard (ESRS)⁴¹, EUs taksonomi⁴² og Corporate Sustainability Due Diligence Directive (CSDDD)⁴³.

Rettspraksis

Det er få rettsavgjørelser relatert til styrets strategiarbeid; strategi nevnes hovedsakelig som et moment i vurderingen om ansvar, gjerne i relasjon til styrets forvaltnings- og tilsynsplik. Lagmannsrettsavgjørelsen [LB-2008-120826](#) omhandlet styrets ansvar i forbindelse med forvaltnings- og tilsynsplikten. Spørsmålet gjaldt et erstatningskrav etter aksjeloven § 17-1 i forbindelse med selskapets konkursbo mot tidligere styreleder for manglende kontroll og tilsyn med selskapets disposisjoner. Selskapet drev forsikringsagentvirksomhet, og porteføljen dekket verdier for ca. 22 milliarder kroner. For den alt vesentlige delen av porteføljen forelå det ikke gyldige bakenforliggende avtaler med forsikringsselskapet. Styreleder ble ansett erstatningsansvarlig for et tap i størrelsesorden MNOK 24, og ansvaret ble lempet til MNOK 9. Anken til lagmannsretten ble forkastet. I avgjørelsen heter det bl.a. at det ble

«[...] avholdt styremøter i X 15.01.2004 og 23.04.2004. Neste styremøte ble deretter avholdt 20.11.2005. A hadde da fratrådt som styreleder, og forsikringsvirksomheten i selskapet var stanset. Under bevisførselen fremkom det ikke forhold som i særlig grad styrker As

forklaring om at han oppfylte sine tilsyns/kontrollplikter som styreleder ved den uformelle muntlige kontakten han hadde med daglig leder. Lagmannsretten ser imidlertid ikke bort fra at A diskuterte strategiske spørsmål og markedsituasjonen med daglig leder i startfasen, men det er lagmannsrettens inntrykk at A etter hvert ble helt passiv som styreleder. Det følger av aksjeloven § 6-12 første ledd at det også er styrets oppgave å påse at virksomheten videreutvikles etter oppstart.»

Avgjørelsen illustrerer flere av styrets konkrete plikter når det gjelder forvaltnings- og tilsynsplikten. Videre viser LB-2008-120826 at selv om forvaltnings- og tilsynsplikten stiller ulike styrekrav, følger begge plikter av styrets ansvar som selskapets øverste forvaltningsorgan, der domstolene ofte vurderer disse i sammenheng.⁴⁴ I dette tilfellet er strategi en del av sakskomplekset, og i dette tilfellet burde styreleder – for å redusere sin risiko for ansvar – etablert rapporteringsrutiner for daglig leder, samarbeidet med selskapets økonomiavdeling og brukt revisor aktivt for å forstå regnskapene og selskapets utvikling. I tillegg burde styret hatt et system for dokumentasjon av styrets (og selskapets) vurderinger og handlinger, som for eksempel protokoller og referater fra styremøter. Avgjørelsen har overføringsverdi til styrets ansvar for bærekraft og ESG, der styret bør etablere rapporteringsrutiner og samarbeide med virksomhetens ansatte for korrekt rapportering, samt sikre at vurderinger og arbeidet styret gjør, dokumenteres skriftlig.

Nye regler om bærekraft

Etter hvert som nye regler for bærekraft iverksettes i EU, Norge og verden ellers, kan styret – for å unngå erstatningsansvar – integrere bærekraft i styrets kontrollrutiner og styring med virksomheten slik at selskapet tar hensyn til bærekraft i beslutninger og strategier. For å hindre erstatningsansvar bør styret opparbeide god kompetanse om bærekraftreglene, og rapportere om virksomhetens økono-

41 ESRS er de europeiske standarder for bærekraftsrapportering, og vil gjelde for over 1700 av de største norske selskapene. ESRS forklarer hvordan virksomheter skal rapportere etter CSRD-direktivet. Formålet med ESRS er en felles ramme for bærekraftsrapportering som er konsistent, transparent og pålitelig.

42 EUs taksonomi er et klassifiseringssystem for økonomisk aktivitet utarbeidet av EU. Formålet med taksonomien er å definere hvilke økonomiske aktiviteter som er bærekraftige i henhold til definerte miljømål og krav for ulike sektorer og aktiviteter. Taksonomiens nøkkelementer er bærekraftig finans, unngå grønnvasking, klassifiseringssystem, miljømål, rapporteringskrav og rettesnor.

43 CSDDD er et forslag fra EU-kommisjonen for å fremme bærekraftig og ansvarlig atferd blant bedrifter. Direktivet har som mål å forankre hensyn til menneskerettigheter og miljø i bedrifters beslutningsprosesser, og krever at bedrifter som omfattes av direktivet, gjennomfører aktsomhetsvurderinger og tar ansvar for menneskerettighetsbrudd og miljøskade. Direktivet inneholder også bestemmelser om sivilrettslig ansvar, som sikrer at ofre får kompensasjon for skader som følge av manglende overholdelse av direktivets krav.

44 Dahlum, [Styreansvar i praksis \(2021\)](#), s. 39.

miske bærekraftiltak som blant annet klimagassutslipp, avfallshåndtering og bruk av ressurser som vann og energi, sosial bærekraft, menneskerettigheter, mangfold og inkludering, stakeholder management, og dialog med interessenter som kunder, leverandører, ansatte og lokalsamfunn og integrere bærekraft i finansiell rapportering.

Organisering

Styret skal sørge for en forsvarlig organisering av virksomheten.⁴⁵ Styret og den øverste ledelse plikter å etablere strukturer som sender korrekte styrings-signaler. Dette slik at selskapet etterlever relevante lovkrav og ivaretar sine verdier. De fleste virksomheter benytter også organiseringen til å realisere strategier, mål og samfunnsoppdrag. Dersom det er utarbeidet instruks for styret⁴⁶ og daglig leder⁴⁷, bør organiseringsspørsmål fremgå der som ansvarsdeling mellom daglig leder og styret.

Internkontroll er også en viktig organiseringsfunksjon, og skal ivareta styring av risiko, compliance og internrevisjon.⁴⁸ Det er en fordel om personvernombud og sikkerhetsansvarlige rapporterer direkte til styret for å ivareta styrets påse-ansvar. Styret kan i slike tilfeller lære av finansbransjen, der tilsynsorganer utarbeider gode standarder med tilsynsrapporter, både sektorvis og for det enkelte selskap.⁴⁹

I forbindelse med styrets ansvar for virksomhetens organisering, kan det være en sammenheng med regnskapsrelaterte forhold og dokumentasjon. Dette var et sentralt forhold i ca. 1/5 av ansvarssakene forfatter Dahlum gjennomgikk da hun skrev boken «Styreansvar i praksis» (2021). Problemstillingene knyttet seg ofte til manglende eller feilaktige regnskap, fakturering mv., og omfattet også manglende protokollering og annen type dokumentasjon. Omtrent

60 prosent av sakene endte med erstatningsansvar for styret. Det var ingen uttalt saksøkergruppe i sakene.⁵⁰

Rettspraksis

Lagmannsrettsavgjørelsen LB-2020-157282

Lagmannsrettsavgjørelsen LB-2020-157282 omhandler et krav mot virksomhetens styreleder som følge av forsømmelser knyttet til selskapets mangelfullt utførte håndverkertjenester (renovering av bolig). I tingretten ble selskapet dømt til prisavslag og erstatning etter håndverkertjenesteloven for kontraktsbrudd (mangler), og daglig leder ble idømt ansvar etter aksjeloven § 17-1. Styreleder ble frifunnet i tingretten, men ble holdt erstatningsansvarlig av lagmannsretten. Lagmannsrettens vurdering knyttet seg særlig til styrets beslutning om å ta på seg oppdraget. Etter rettspraksis kreves det noe særlig for at selskapsledelsen kan holdes erstatningsansvarlig for tap som selskapets medkontrahenter påføres som følge av kontraktsbrudd. Prosjektoppdraget hadde vært dårlig organisert fra selskapets side, og fraværet av et generelt tilsyn innebar at styret (og dermed styreleder) ikke oppfylte sine plikter etter aksjeloven § 6-12, jf. § 6-13 ved å sørge for en forsvarlig organisering av selskapets virksomhet, herunder det konkrete oppdraget. I tillegg var oppdraget det eneste selskapet hadde i denne tidsperioden, og det største oppdraget selskapet noen gang hadde påtatt seg. Styrelederens etterfølgende opptreden bidro ikke til å fritta ham for et ansvar som han ellers ville ha pådratt seg.

Avgjørelsen i LB-2020-157282 kan greit overføres til tilstrekkelig organisering av en virksomhet sin bærekraft, særlig kanskje i de innledende faser nå som reglene «setter» seg. Styret kan ha en særlig plikt til tilstrekkelig organisering av en virksomhets arbeid med bærekraft, herunder tilstrekkelig kapasitet og kompetanse på området. Styret skal treffe tiltak av strategisk betydning for virksomheten. Dersom styret ikke har kunnskap om viktige strategiske valg for virksomheten, er det en forretnings-

risiko som styret burde ha vurdert og tatt et aktivt standpunkt til.

Tingrettsavgjørelsen TGLOM-2007-135885

Tingrettsavgjørelsen TGLOM-2007-135885 er interessant fra et organiseringssynpunkt: saksøkeren var en av tre selskapsaksjonærer i et fellesselskap som var opprettet for å kjøpe, utvikle, oppføre og/eller selge bygg og tomter. Saksøkte gjorde forgyves gjeldende at fellesselskapet bare var et uforpliktende nettverks-selskap/ idéverksted, blant annet under henvisning til selskapets enkle organisering og lave egenkapital. Fellesselskapet fattet interesse for tomte Raumnessaga i Nes kommune. Saksøkte, som var daglig leder hos en av de tre selskapsaksjonærene, var styremedlem i fellesselskapet. I 2003 fikk saksøkte i oppdrag av styret i fellesselskapet å fremforhandle en avtale med grunneieren av Raumnessaga om en ubetinget rett for fellesselskapet til denne tomte. Da avtale ble inngått i desember 2004, viste det seg imidlertid at saksøkte hadde tegnet avtalen på vegne av sitt selskap, og ikke fellesselskapet slik som forutsatt. Saksøkte ble ikke hørt med at vedkommende hadde informert styret i fellesselskapet om hindringer for videre forhandlingene med grunneieren og om at han fortsatte forhandlingene på vegne av sitt selskap. Retten kom til at de forholdene som ifølge saksøkte umuliggjorde videre forhandlinger med grunneieren på vegne av fellesselskapet, ikke var av en slik karakter at de ikke kunne ha vært imøtegått med tiltak fra styret i fellesselskapet sin side. Etter en konkret vurdering kom retten til at saksøkte hadde handlet i strid med sin lojalitetsplikt som styremedlem i fellesselskapet. Retten fant ikke saksøktes anførsler om saksøkerens uryddige håndtering av to andre eiendomsprosjekter av interesse for fellesselskapet som avgjørende for resultatet i saken, og avviste anførselen om dette som bristende forutsetninger for saksøktes lojalitetsplikt.

Avgjørelser om «selskapets interesse»

Norske domstoler ser ut til først og fremst å prøve hvorvidt styrets avgjørelse er i «selskapets interesse». Kjernen i spørsmålet om hva som er i «selskapets interesse», kan synes å være å ivareta

45 Jf. aksjelovene § 6-12 første ledd.

46 Aksjeloven § 6-23.

47 Aksjeloven 6-13 andre ledd.

48 Aksjeloven § 6-12.

49 PWC, Styreboken (2023) (utgave 15), s. 70. Utgiver: www.pwc.no/no/publikasjoner/styreportal/en/styreboken/styreboken-2023-oppdatert-04-juli.pdf

50 Dahlum, *Styreansvar i praksis* (2021), s. 36.

den økonomiske interessen til aksjonærfellesskapet. Når det kommer til forsvarlighetsvurderingen av forretningsmessige avgjørelser, er uansett begrepet «selskapets interesse» viktigst som en motpol til styremedlemmenes personlige interesser. Styrets medlemmer må ha overholdt sin lojalitetsplikt.⁵¹

Forretningsmessig forsvarlig?

Et styremedlem sin avgjørelse er neppe forretningsmessig forsvarlig dersom den er tatt med utgangspunkt i en personlig interesse som strider mot selskapet. Tingrettsavgjørelsen gjengitt ovenfor viser dette; om en tillitsperson har foretatt en handling eller unnlatelse i egen, ikke selskapets, interesse, så er det som regel ansvarsbringende.⁵² Retten presiserte i avgjørelsen at selv om «ikke enhver berettiget kritikk eller illojalitet er av en slik art at det betinger erstatningsansvar», skal det legges en skjerpert aktsomhetsvurdering til grunn når styrets særinteresser er involvert på en måte som kan skape interessekonflikt.⁵³

Risiko?

Styremedlemmer kan redusere sin risiko for ansvar ved å bidra til at styret setter søkelys på sin funksjon som selskapets øverste forvaltningsorgan, og at styrets hovedoppgave er å ivareta selskapets interesse. Om det er en risiko for interessekonflikt mellom styremedlemmets og selskapets interesser, må styremedlemmet være ekstra oppmerksomt for å unngå å havne i en ansvarssituasjon.⁵⁴ Også annen rettspraksis legger til grunn et skjerpert aktsomhetskrav ved transaksjoner mellom selskapet og nærstående eller andre avgjørelser hvor «styremedlemmets egne interesser er involvert på en slik måte at det kan oppstå en interessekonflikt mellom styremedlemmets og selskapets interesser».^{55, 56}

Bærekraft kan bidra til å ivareta selskapets interesse på flere måter ved å redu-

Bærekraft handler ikke bare om å oppnå en positiv effekt på samfunnet og miljøet, men skal også ivareta selskapets langsiktige interesser og lønnsomhet.

sere risiko, gi innovasjonsmuligheter og styrke virksomhetens omdømme. Ved muligheter for innovasjon kan bærekraft åpne opp for nye forretningsmuligheter og innovasjon slik at selskapet kan utvikle nye produkter og tjenester som tar hensyn til miljø- og sosiale forhold. I denne sammenheng er det viktig at styret fremmer selskapets interesse, og ikke styremedlemmets egen interesse for innovasjon og profitt. Bærekraft handler ikke bare om å oppnå en positiv effekt på samfunnet og miljøet, men skal også ivareta selskapets langsiktige interesser og lønnsomhet. Dette kan også ha motsatt effekt ved at styret i for stor grad vektlegger bærekrafthensyn, slik at disse hensynene hindrer selskapets langsiktige interesser og lønnsomhet.

Kontroll

Styret skal føre tilsyn med den daglige ledelsen og foretakets virksomhet for øvrig⁵⁷. Virksomhetens forretningsstrategi bærer selskapets styringsmodell, som igjen sørger for god virksomhetsstyring. Forretningsstrategien avdekker virksomhetens muligheter og risikoer, herunder også bærekraftsrisiko som er både finansiell og ikke-finansiell. Internkontrollen er i slike tilfeller første- og annenlinje, der førstelinje har kompetanse og internkontroll ved transaksjoner med kunder og leverandører (verdiskaping). Annenlinje følger opp risiko- og etterlevelsesfunksjoner og sikrer at internkontrollen i førstelinje fungerer.⁵⁸

Hvitvaskingsloven

Hvitvaskingsloven stiller krav til styrets involvering og oppfølging av antihvitvaskingsarbeid hos rapporteringspliktige. I hvitvaskingslovens forarbeider fremgår det at øverste ledelse skal godkjenne rutiner og utpeke nøkkelkompetanse.⁵⁹ Videre har virksomheten ansvar for å etablere internkontroll slik at loven etterlevs,⁶⁰ der ansvaret er lagt til styret. Dersom hvitvaskingsloven overtres, har Finanstilsynet myndighet til å ilegge tvangsmulkt og overtredelsesgebyr, også til styremedlemmer.⁶¹

Styringsmodellen

Styrets tilsynsansvar er å overvåke styringsmodellen, og effektiv funksjon av virksomhetsstyringen og internkontrollen. Etersom reguleringen blir mer omfattende, kan brudd på disse gi blant annet høye overtredelsesgebyr fra Finanstilsynet. En velfungerende internkontroll gjør virksomheten bedre i stand til å redusere økonomiske tap, omdømmetap, hvitvasking av penger, grønnvasking av aktiviteter, og korrekt håndtering av personvernreglene.⁶²

Styret skal påse at selskapets virksomhet, regnskap og formuesforvaltning er gjenstand for betryggende styring og kontroll. Kravet gjelder ikke bare børsnoterte foretak og selskap av allmenn interesse, men for aksjeselskap generelt. Styremedlemmene bidrar til at styret sørger for etablering og overvåking av de sentrale områdene.⁶³ Styret bør derfor årlig gjennomgå selskapets viktigste risikoområder og den interne kontrollen som adresserer identifiserte risikoene. Det kan være smart om styret utarbeider en huskeliste med kontrollspørsmål som ivaretar styrets ansvar for risikostyring og internkontroll.⁶⁴

51 Dahlum, Styreansvar i praksis (2021), s. 69.

52 TGLØM-2007-135885, s. 5.

53 Dahlum, Styreansvar i praksis (2021), s. 70.

54 TGLØM-2007-135885, s. 5.

55 TGLØM-2007-135885, s. 5. Andre dommer som fremhever lojalitetsplikten som en skjerpande faktor er LA-2012-16163, LB-2015-186361-2 og LB-2008-120826.

56 Dahlum, Styreansvar i praksis (2021), s. 85-86.

57 Jf. aksjelovene § 6-15, se også aksjelovene § 6-13 og 6-14 samt finansforetaksloven § 8-6 om styrets oppgaver og tilsynsansvar.

58 PWC, Styreboken (2023) (utgave 15), s. 72. Utgiver: www.pwc.no/no/publikasjoner/styreportal/en/styreboken/styreboken-2023-oppdater-04-juli.pdf

59 Til hvitvaskingsloven § 8.

60 Se hvitvaskingsloven § 35.

61 Hvitvaskingsloven § 49.

62 PWC, Styreboken (2023) (utgave 15), s. 72. Utgiver: www.pwc.no/no/publikasjoner/styreportal/en/styreboken/styreboken-2023-oppdater-04-juli.pdf

63 PWC, Styreboken (2023) (utgave 15), s. 73. Utgiver: www.pwc.no/no/publikasjoner/styreportal/en/styreboken/styreboken-2023-oppdater-04-juli.pdf

64 PWC, Styreboken (2023) (utgave 15), s. 74. Utgiver: www.pwc.no/no/publikasjoner/styreportal/en/styreboken/styreboken-2023-oppdater-04-juli.pdf

Rettspraksis

Lagmannsrettsavgjørelsen LB-2016-12248

I lagmannsrettsavgjørelsen LB-2016-12248-1 ble en kunde hos et spedisjonsfirma som fortollet varer for kunden, ved to anledninger forledet til å betale samme tollavgift to ganger. Da kunden kort tid senere krevde beløpene tilbake, var det knapt med penger igjen i firmaet, som senere gikk konkurs. Styreleder og styremedlem ble holdt erstatningsansvarlig for kundens tap, idet de ikke har ivare tatt styrets/styreleders plikter etter aksjeloven. Mangelfulle kontrollrutiner og styring med virksomheten gjorde at feilinnbetalingene ikke ble oppdaget og beløpene forbrukt. Det var uaktsomt av dem å stole på opplysninger om at den ene feilinnbetalingen var et kortsiktig lån. Solidaransvar mellom styreleder og ordinært styremedlem ble også utfallet i LB-2016-12248-1, men retten poengterte likevel eksplisitt at styreleder hadde brutt plikter som var pålagt ham i denne egenskap.⁶⁵

Implementering av bærekraftregler

Etter hvert som regler for bærekraft iverksettes i EU, Norge og verden for øvrig, kan styret – for å unngå erstatningsansvar – utarbeide kontrollrutiner som ivaretar virksomheten ved å integrere bærekraft i sin målstyring; ved kontroll og informasjon til generalforsamlingen; ved å fastsette mål, planer, retningslinjer og budsjetter for selskapets virksomhet samt ha etiske retningslinjer for å bidra til å utvikle organisasjonskultur og ivareta selskapets integritet. Ved å integrere bærekraft i styrets kontrollrutiner og virksomhetsstyring kan selskapet ta hensyn til bærekraft i beslutninger og strategier.

Rapportering

Finansiell og ikke-finansiell informasjon

Selskapene skal rapportere om finansiell og ikke-finansiell informasjon som for eksempel arbeid med å redusere klimagasser, ivareta menneskerett og sosiale forhold. Målet med EUs Green Deal er et karbonnøytralt Europa innen

2050. Målet skal nås med blant annet taksonomien som klassifiserer bærekraftig og ikke-bærekraftig aktivitet, og EUs bærekraftdirektiv med krav til rapportering av bærekraftsinformasjon (CSRD).⁶⁶

God bærekraftsrapportering for virksomheten innebærer å informere om virksomhetsstyring, strategi og vesentlighetsvurdering om bærekraft. Også bærekraftrelaterte retningslinjer, mål, ressursbruk, tiltak og handlingsplaner er viktig informasjon. Virksomheten bør måle og rapportere selskapets prestasjoner over tid, og informasjonen bør ta utgangspunkt i risiko og vesentlighet samt være etterprøvable. Det bør være mulig å se sammenhengen mellom strategi, mål, risiko og de oppnådde finansielle og ikke-finansielle resultater.⁶⁷

Investorer ønsker informasjon

Med dette bakteppet ønsker investorer mest mulig informasjon om hvordan bærekraft påvirker selskapets strategi, og informasjon om kostnader i tilknytning til bærekraftmålene som for eksempel mål om redusert klimagassutslipp. Attestasjon er viktig for å hindre grønnvasking, og vil også øke tilliten til rapportering av informasjonen. Økt regulering i forbindelse med bærekraftsrapportering, som blant annet EUs reguleringer og utvikling av globale standarder på bærekraftsområdet bidrar til dette. Kommende bærekraftregulering vil også ha betydning for virksomheter som ikke omfattes av reguleringen; ikke-regulerte virksomheter treffes indirekte som følge av regulerte virksomheter sine verdikjeder.⁶⁸

Nye rapporteringsregler

Det er flere rammeverk⁶⁹ som blant annet danner grunnlaget for EUs bærekraftsrapporteringsdirektiv CSRD. Det er noen virksomheter som skal benytte CSRD ved rapportering om bærekraft. Begrunnelsen for de nye reglene er den økende etterspørselen etter bærekraftsinformasjon.⁷⁰ Økt etterspørsel etter bærekraftsinformasjon skyldes både endret risiko og økt bevissthet om de mulige finansielle konsekvensene av risikoene. I tillegg bidrar et økende omfang av «grønne» investeringsprodukter til den økte etterspørselen. Det er også økt etterspørsel fra andre samfunnsaktører, som for eksempel myndigheter, forbrukere og frivillige organisasjoner. Regelverket tilrettelegger for enhetlig og konsistent rapportering, og forventes å redusere antall enkelthenshendelser til foretakene. Rapporteringen vil også kunne bidra til økt bevissthet i foretakene om bærekraftsrelaterte risikoer og muligheter, og gjøre dem bedre i stand til å håndtere risikoene de er eksponert for.⁷¹ I tillegg er det også innført rapporteringsplikter i regnskapsloven, aksjelovene, åpenhetsloven, likestillingsloven og lov om offentliggjøring av bærekraftinformasjon for å nevne noe. Det kommer også omfattende reguleringer fra EU de kommende årene.

Regnskapsdirektivet

Regnskapsdirektivet (2013/34/EU) er grunnlaget for EUs regulering om rapportering. Endringsdirektivet for ikke-finansiell rapportering (2014/95/EU) Non-Financial Reporting Directive (NFRD) definerer den ikke-finansielle rapporteringen (enn så lenge). EU-kom-

⁶⁹ Som for eksempel GRI, TCFD, Greenhouse Gas Protocol (GHG-protocol) og Science Based Targets Initiative (SBTI). GRI (Greenhouse Gas Protocol) er et globalt standardisert rammeverk for å måle og håndtere utslipp av klimagasser fra private og offentlige sektorer, verdikjeder og tiltak for å begrense utslippene. GHG Protocol leverer kjente standarder for regnskapsføring av klimagassutslipp i verden. Science Based Targets Initiative (SBTI) er en global kampanje som hjelper bedrifter og organisasjoner med å sette vitenskapsbaserte mål for å redusere klimagassutslipp. Initiativet ble startet av bl.a. CDP (Carbon Disclosure Project), UN Global Compact, World Resources Institute og WWF. Målet med SBTi er å begrense den globale oppvarmingen til 1,5°C.

⁷⁰ NOU 2023:15 Bærekraftsrapportering, s. 8.

⁷¹ NOU 2023:15 Bærekraftsrapportering, s. 9.

⁶⁵ Dahlum, Styreansvar i praksis (2021), s. 134

⁶⁶ PWC, Styreboken (2023) (utgave 15), s. 85. Utgiver: www.pwc.no/no/publikasjoner/styreportal/en/styreboken/styreboken-2023-oppdater-04-juli.pdf

⁶⁷ PWC, Styreboken (2023) (utgave 15), s. 86. Utgiver: www.pwc.no/no/publikasjoner/styreportal/en/styreboken/styreboken-2023-oppdater-04-juli.pdf

⁶⁸ PWC, Styreboken (2023) (utgave 15), s. 85. Utgiver: www.pwc.no/no/publikasjoner/styreportal/en/styreboken/styreboken-2023-oppdater-04-juli.pdf

misjonen vedtok i november 2022 et nytt endringsdirektiv for bærekraftsrapportering (2022/2464) Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD), som er ventet å gjelde i Norge i løpet av regnskapsåret 2024, se [NOU 2023:5 Bærekraftsrapportering](#) for gjennomføring av CSRD i norsk rett.⁷²

Regnskapsloven

I regnskapsloven angir §§ 3-3a, 3-3b og 3-3c dagens regler. Regnskapsloven 3-3a angir regler for årsberetningens innhold for regnskapspliktige som ikke er små foretak. Paragraf 3-3a krever opplysninger om ikke-finansielle forhold, påvirkning på ytre miljø, finansiell risiko som er relevant for virksomheten og relevant omtale av ev. klimarisiko.⁷³ Regnskapsloven § 3-3b angir regler om redegjørelse om foretaksstyring.⁷⁴ Reglene omfatter regnskapspliktige foretak med verdipapirer notert på regulert marked. Innholdet i § 3-3b er slik at foretak skal redegjøre for sine prinsipper og praksis knyttet til foretaksstyring, enten i årsberetningen eller i et separat dokument som årsberetningen viser til. Formålet med redegjørelsen er større åpenhet og økt fokus på god foretaksstyring.⁷⁵ I § 3-3c er det regler om redegjørelse om samfunnsansvar. Dette er den mest sentrale paragrafen, og omfatter store foretak som definert i regnskapsloven § 1-5.⁷⁶ Innholdet i § 3-3c er slik at redegjørelsen for samfunnsansvar kan gis i årsberetning eller i annet offentlig tilgjengelig dokument som årsberetningen henviser til. Innholdet i § 3-3c ble noe modifisert etter gjennomføring av NFRD i Norge, men kravene er lite konkrete og tilfredsstillende ikke dagens behov for relevant, sammenlignbar og verifiserbar bærekraftsrapportering. I regnskapsåret 2024 trer CSRD i kraft i EU, herunder

også i Norge. CSRD utvider vilkårene i § 3-3c og flytter redegjørelsen om samfunnsansvar til årsberetningen. Det er også krav om revisorattestasjon, og krav om iXBRL-merking av bærekraftsinformasjonen.⁷⁷ I regnskapsloven § 3-3d angis gjeldende regler for regnskapspliktige med virksomhet som utvinningsindustri eller skogsdrift for ikke-beplantet skog. De plikter å utarbeide og offentliggjøre en årlig rapport med opplysninger om sine betalinger til myndighetene.⁷⁸

Allmennaksjeloven

Allmennaksjeloven § 6-16 a og b⁷⁹ med forskrift krever rapportering om lønn og annen godtgjørelse til ledende personer.⁸⁰ Lovkravene gjelder foretak med aksjer notert på et regulert marked (norske regulerte markedsplasser: Oslo Børs, Euro-next Expand). Selskapene skal utarbeide⁸¹ retningslinjer om fastsettelse av lønn og annen godtgjørelse til ledende personer, og lederlønsrapport med oversikt over lønn og annen godtgjørelse som omfattes av retningslinjene.⁸² Formålet er å fremme transparens, og gi aksjeeierne innflytelse og mulighet til å påvirke lederavlønningen. Rapporteringskravet er en krysning mellom sosial bærekraft og ansvarlig styring eller governance.⁸³

Åpenhetsloven

Åpenhetsloven omfatter store foretak etter regnskapsloven § 1-5, og foretak som oppfyller minst to av følgende tre vilkår: (i) Salgsinntekter MNOK 70, (ii) balansesum MNOK 35 og/eller (iii) gjennomsnittlig antall ansatte i regnskapsåret

på 50 årsverk. Morselskaper er omfattet dersom vilkårene er oppfylt for mor- og datterselskaper som en enhet. Formålet med åpenhetsloven er å fremme virksomheters respekt for grunnleggende menneskeretter og anstendige arbeidsforhold. Poenget er at grensekryssende leverandørkjeder under norske virksomheter som selger varer og tjenester i Norge kan ha utfordringer med menneskerettighetsbrudd. Åpenhetsloven oppstiller tre plikter, der følgende paragrafer er viktige: § 4 om aktsomhetsvurderinger, § 5 redegjørelse for aktsomhetsvurderinger og §§ 6-7 innsynsrett ved skriftlig henvendelse. Forbrukertilsynet er åpenhetslovens tilsynsorgan og veileder om denne på sine hjemmesider.

Likestillings- og diskrimineringsloven

Ifølge likestillings- og diskrimineringsloven §§ 26 og 26a har arbeidsgiver en aktivitets- og redegjørelsesplikt. Samtlige norske arbeidsgivere er pålagt en generell aktivitetsplikt. Likevel har visse virksomheter mer konkrete krav til aktivitetsplikten, der virksomheter skal følge en firestegs metode angitt i § 26 andre ledd, og en redegjørelsesplikt jf. § 26 a.

Lov om offentliggjøring av bærekraftsinformasjon

Lov om offentliggjøring av bærekraftsinformasjon i finanssektoren og et rammeverk for bærekraftige investeringer gjennomfører to viktige EU-forordninger: offentliggjøringsforordningen og taksonomiforordningen («Sustainable Finance Disclosure Regulation»/SFDR), regulerer hvordan bærekraftsinformasjon skal gjøres tilgjengelig for sluttinvestorer. Taksonomiforordningen for bærekraftige økonomiske aktiviteter er et sentralt element i EUs handlingsplan for bærekraftig finans. Formålet med taksonomien er et felleseuropeisk klassifiseringssystem som skal bidra til en omforent og klar forståelse av bærekraftig økonomisk aktivitet. Taksonomiforordningen er det overordnede rammeverket for klassifiseringssystemet.⁸⁴

72 Akselberg, Riise, Kirkeby, Kravene innen bærekraftsrapportering i Norge, Revisjon og regnskap, nr. 4 2023, s. 42.

73 Gjelder særlig virksomheter i karbonintensive bransjer og utsatt for ekstremvær/kroniske vær-endringer. Virksomheten bør også omtale kredittisiko, valutarisiko, likviditetsrisiko mv.

74 Corporate governance report.

75 PWC, Styreboken (2023) (utgave 15), s. 103. Utgiver: www.pwc.no/no/publikasjoner/styreportalen/styreboken/styreboken-2023-oppdatert-04-juli.pdf

76 Store foretak (i hovedsak børsnoterte foretak, allmennaksjeselskaper, banker, finansieringsforetak og morselskaper i finanskonsern) har en lovfestet plikt til å rapportere om samfunnsansvar.

77 PWC, Styreboken (2023) (utgave 15), s. 118. Utgiver: www.pwc.no/no/publikasjoner/styreportalen/styreboken/styreboken-2023-oppdatert-04-juli.pdf

78 PWC, Styreboken (2023) (utgave 15), s. 7104-105. Utgiver: www.pwc.no/no/publikasjoner/styreportalen/styreboken/styreboken-2023-oppdatert-04-juli.pdf

79 Allmennaksjelovens krav om lederlønsrapportering, trådte i kraft 1.10.2021.

80 Ledende personer er den samme personkrets som i regnskapsloven § 7-31b om ytelser til ledende personer.

81 Akselberg, Riise, Kirkeby, Kravene innen bærekraftsrapportering i Norge, Revisjon og regnskap, nr. 4 2023, s. 44.

82 Akselberg, Riise, Kirkeby, Kravene innen bærekraftsrapportering i Norge, Revisjon og regnskap, nr. 4 2023, s. 44.

83 Akselberg, Riise, Kirkeby, Kravene innen bærekraftsrapportering i Norge, Revisjon og regnskap, nr. 4 2023, s. 44.

84 Akselberg, Riise, Kirkeby, Kravene innen bærekraftsrapportering i Norge, Revisjon og regnskap, nr. 4 2023, s. 43.

Aksjelovene

Forvaltnings- og tilsynsplikten er selvstendige plikter, og brudd på disse kan medføre personlig ansvar.⁸⁵ Rettspraksis viser at disse pliktene ofte inngår som en del av et bredere ansvarsgrunnlag.

Hovedsakelig skyldes det at forvaltnings- og tilsynsplikten skal sikre at styret har den nødvendige informasjonen for å forvalte virksomheten og overholde de øvrige handlingsnormene, samt verne de interessene som hører under styrets ansvarsområde. Det er både en aktivitetssplikt ved å holde kontinuerlig oversikt over selskapet, og en tilsynsplikt ved å sørge for at man mottar rapporteringen fra daglig leder og øvrige selskapsfunksjoner, og en kontrollplikt ved å kvalitetssikre den informasjonen man innhenter/mottar fra interne/eksterne kilder.⁸⁶

Rettspraksis

Høyesterettsavgjørelsen HR-2017-2375-A

Høyesterettsavgjørelsen – HR-2017-2375-A – som omhandlet daglig leder og manglende rapporteringsrutiner, har overføringsverdi for styremedlemmers erstatningsansvar. I avgjørelsen hadde en underleverandør til et skipsverft organisert som aksjeselskap levert og installert utstyr på kreditt frem til verftet gikk konkurs. Underleverandøren reiste erstatningskrav mot verftets daglige leder etter aksjeloven § 17-1. Høyesterett uttalte at det følger av det alminnelige ulovfestede kravet om aktsomhet og lojalitet mellom kontraktsparter at et insolvent selskap som mottar nye leveranser på kreditt, forventes å gjøre medkontrahenten oppmerksom på det, dersom det har inntrådt en svikt i selskapets økonomi som innebærer at det ikke regner med å kunne gjøre opp for de nye leveransene ved forfall. Imidlertid rekker ikke det personlige ansvaret for ledelsen etter aksjeloven § 17-1 like langt som den kontraktsrettslige varslingsplikten for selskapet. Høyesterett kom likevel til at daglig leder var erstatningsansvarlig, og la avgjørende vekt på at vedkommende ikke hadde oppfylt sin plikt etter aksjeloven § 6-14 ved å sørge for tilfredsstillende regnskaps- og rapporteringsrutiner. Forsøm-

melsene bidro til at daglig leder og øvrig ledelse var ute av stand til å forvalte selskapets interesser på en forsvarlig måte, og til å ivareta hensynet til selskapets kreditorer i forbindelse med insolvensen.

Lagmannsrettsavgjørelsen LA-2007-37537 og LG-2007-21395

Videre er forvaltnings- og tilsynsplikten ikke bare en plikt til å skaffe relevant informasjon, men også for å kontrollere at informasjonen er korrekt. Avgjørelsen fra lagmannsretten – LA-2007-37537 – er illustrerende. Retten bemerket i ansvars vurderingen at det ikke var grunn til å vektlegge daglig leders muntlige tilbakemeldinger og tilbakeholdte opplysninger som villedet styremedlemmene. Allerede før dette, var det en uforsvarlig vurdering og oppfølging av egenkapitalen i selskapet, og når daglig leder begynte å forsømme sine oppgaver, burde styremedlemmene fulgt opp dette. Imidlertid fikk dette betydning for lempingsvurderingen, og medførte at styremedlemmenes ansvar ble redusert.⁸⁷ LG-2007-21395 viser hvordan manglende oppfølging av styrets forvaltnings- og tilsynsplikt kan føre til brudd på andre styreplikter. Saken gjaldt brudd på styrets handleplikt etter aksjeloven § 3-5. Lagmannsretten la til grunn at dersom styret hadde etablert kontrollrutiner i selskapet og holdt seg orientert om selskapets økonomi, ville styremedlemmene vært klar over selskapets negative utvikling. Styremedlemmene ble holdt ansvarlige fordi de måtte ha forstått at det var nødvendig med tiltak etter aksjeloven § 3-5 for å overholde kapitalkravet i aksjeloven § 3-4, «ut fra den informasjonen styret hadde eller burde hatt».⁸⁸

Avslutning

Styret er selskapets øverste forvaltningsorgan

Det synes å følge av rettspraksis at styremedlemmer kan redusere sin risiko for ansvar ved å bidra til at styret fokuserer på sin funksjon som selskapets øverste forvaltningsorgan, og at styrets hovedoppgave er å ivareta selskapets interesse. Videre synes det nødvendig at styret bør sørge for å opparbeide seg nødvendig

kunnskap og kompetanse for å klare å følge opp sitt ansvar for virksomheten, og være en sparringspartner for virksomhetens administrasjon. Styret bør ha en langsiktig horisont på bærekraftsproblemstillingene, og utfordre administrasjonen. Videre er det styrets oppgave å sørge for å etablere gode rapporteringsrutiner for daglig leder og administrasjonen, samarbeide med selskapets økonomiansvarlig(e) og bruke revisor aktivt for å forstå regnskapene, bærekraftsrapporteringen og selskapets utvikling. Videre bør styret ha systemer for dokumentasjon av de vurderingene og handlingene styret (og selskapet) gjør, herunder protokoller og referater fra styremøter som inkluderer beslutningsgrunnlaget og avveiningene som ble diskutert. Styret bør også kommunisere med selskapets kreditorer, medkontrahenter, aksjeeiere, ansatte og andre interessenter. Ved å opprette og aktivt bruke slike interne systemer og kontrollrutiner, vil styremedlemmene ha et godt grunnlag for å utføre vervet på en forsvarlig måte, samt å dokumentere det.⁸⁹

Tiltak

Styret kan også iverksette tiltak for å ivareta bærekraft og ESG for virksomheten, som for eksempel (i) skaffe seg oversikt over samtlige ESG-tema og deres betydning for virksomheten, (ii) etablere sjekklister eller instruksjoner som styret kan bruke som verktøy for å holde oversikt over de viktigste bærekrafttemaene, (iii) aktivt engasjement i virksomheten ved å stille kritiske spørsmål samt utfordre administrasjonen, (iv) etterspørre jevnlig rapportering om ESG-risikoen, (v) etablere en plan for virksomhetens imøtegåelse av utfordringer med konkret oppfølging av planen og (vi) dokumentere samtlige tiltak som iverksettes i styreprotokoller mv. for å sikre etterprøvbarehet.

En tusen takk for svært gode innspill til artikkelens innhold rettes til Revisorforeningen ved tidsskriftredaktør Alf Asklund, rådgiverne Sissel Rise (selskapsrapportering og bærekraft) og Carl-Emil Akselberg (bærekraft).

85 Jf. aksjelovene § 17-1.

86 Dahlum, *Styreansvar i praksis* (2021), s. 38-39.

87 Dahlum, *Styreansvar i praksis* (2021), s. 38-39.

88 Dahlum, *Styreansvar i praksis* (2021), s. 38-39.

89 Dahlum, *Styreansvar i praksis* (2021), s. 57.